

FOTO: ZELMO TUJINEK

Črna mati lokrumaska

Piše: Bruno Lucić

Nagrade, nagrade, nagrade... Pljuštale su nagrade iz tekstualnih nimbusa koje su najavile te unaprijed hvalile predstavu "Črna mati zemla" prema romanu Kristiana Novaka, dramatisaciji Tomislava Zajeca i u režiji aktualne intendantice Dubrovačkih ljetnih igara Dore Ruždjak Podolski. Kako je navedeno u istom tom oblaku na sedmom nebu, "gladile" su predstavu i kritike. Sličan protokolarni tretman imalo je lanjsko gostovanje predstave ili bolje reći jeftine sapunice "Tri zime". "Črna mati zemla" istaknuta je kao "MUST SEE", kao "ta" predstava! Dok su se u Zagrebu dočekivali Vatreni, Dubrovnik je mogao organizirati doček za cijeli au-

Radnja koja je tog 16. srpnja donesena na Lokrum perfektno se uklopila u otok na kojemu desetljećima rastu potresne i mračne legende te mitovi

torski tim predstave! Šalu na stranu, ali zavrijedila je i kultura veličanstvene dočeka. "Črna mati zemla" svakako nije zaslužila crveni tepih. Istoimeni roman zaspao je kao izvjesni G.S. i probudio se kao neprepoznatljiviji kukac, predstava!

Mračni zaplet

Radnja koja je tog 16. srpnja donesena na Lokrum perfektno se uklopila u otok na kojemu desetljećima rastu potresne i mračne legende te mitovi.

"Črna mati zemla" donosi priču o dječaku koji "ima posla s nadnaravnim i nečastivim" silama i oko kojega na misteriozan način stradavaju ljudi, jedan po jedan. Živi u selu i postaje čak i omražen, seoska malograđanština oko nje ga plete omču, a najbolje ga razumije prijatelj koji i sam dolazi iz obitelji koja je socijalni slučaj. Ovakve zaplete na malim ekranima obično raspetljavaju Mulder i Scully, a ovakav zaplet stvoriti i provući ga

kroz prizmu Medimurja, moment je koji zaslužuje naklon! S praznovjerjem i mračnim mitovima medimurskog sela, priča dobiva tmurnu podlogu koja joj definira ton, a djeca kao glavni akteri dodatan su izazov za nerv. Djeca koja nenamjerno koketiraju sa zlom i često nevini bivaju stigmatizirani zbog toga, u zadnja dva desetljeća bezbroj su puta bila temom serija, filmova pa i knjiga, toliko da se mogu oformiti grupe i dati posla za odgojiteljice u tri vrtičke smjene. No, bez obzira na to, Novakova medimurska priča "vrišti" za inscenacijom i ekranizacijom!

Uporno infantiliziranje glavnih likova Adriana Pezdirca (Matija) i Dada Čosića (Franjo) na banalan su način satrile mističnost i

ozbiljnost situacije te doprinijeli odugovlačenju. Svaki mišić, svaku kost, svaku tetivu, svaki zglob aktivirao je Pezdirc kako bi okarakterizirao djetinju čud svoga lika. U fokusu je bilo prikazati zaigranost, nevinost, naivnost i uza-stopno to ponavljati, donekle je to uspjelo, a donekle je postalo naporno i negledivo. Predah od "pezdircovanja" je sa svojim razredom dala Suzana Nikolić upućujući primjerenu i uspjelu opasku na Hrvatsku prije i poslije tranzicije. Čosić se monologom u drugom dijelu predstave "izvukao" i dao joj onaj ozbiljni okvir. U tom trenutku tekst konačno dobiva svojih jakih pet minuta i izvlači se iz plićaka. Inače, tijekom pauze u razgovoru mogla se čuta utješna

poruka kako je drugi dio predstave "bolji" i kako je vrlo potresan. Potresno je za tri-četiri gospode iz publike bilo čuti kako brod za Grad ide tek na kraju komada, a svjedočili su tome i mladići iz Igara koji su im potresnu vijest priopćili. Zaista potresnom kulminacijom zadnjih 20 minuta predstava iskače iz balona sporosti. U tim zadnjim minutama događa se sve što se treba dogoditi, a brzo, gotovo scenskom egzekucijom likova redateljica valjda traži oprost za kilavu radnju punu bespotrebnih i predugih rukavaca u prvih dva i pol sata. Tih 20 minuta opravdava dva i pol sata skoro pa predugog ničega. Šteta!

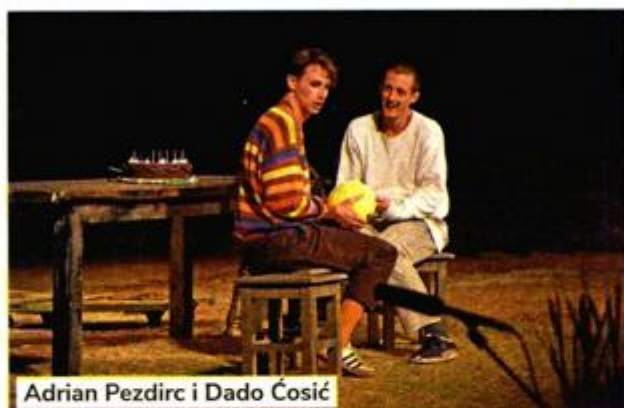
nastavak na 26. stranici

nastavak s 25. stranice

Izvrсна glazbena pratnja

Avanturni je skok bio na Dubrovačkim ljetnim igrama čuti međimurski dijalekt, osjetiti Međimurje. Koliko su dijalekt glumci dobro reproducirali, to neka sude izvorni govornici. Svakako, bilo je dobro neke Dubrovčane podsjetiti kako dubrovački govor nije jedini dijalekt u Hrvatskoj, već da postoje i drugi. Engleski prijevod zasigurno je dobro došao i mnogim domaćim gledateljima. Seoski ambijent i praznovjerja pojačane su i plesom vila i kreativno osmišljenih utvara. Zlatne zasluge za „međimurštinu“ idu Urši Raukar (Baka) koja kao

Adrian Pezdirc i Dado Čosić

da je upravo došla sa sela kao prava međimurska baka živjeti, a ne glumiti na Lokrum. Ona je pravi glumački adut predstave koja je opravdano pokupila nagrade u ime predstave. I drugi glumci dali su ugodne izvedbe kao primjerice Pjer Meničanin (Dr.Miholjek, Lazanin, Hešto), Damir Šaban

(Svećenik, Zvonko Demokracija)

U predstavi igraju i: Doris Šarić Kukuljica (Majka), Nataša Dorčić (Iva), Zoran Čubrilo (Stankec, Imbro Perčić), Jasmin Telalović (Dejan, Zdravko Tenodi), Dora Polić Vitez (Lidija, Terezinka Kunčec), Barbara Prpić (Milica, Suzana), Nadežda

Perišić Radović (Silvija, Franjina majka), Danijel Ljuboja (Mladen Horvat), Mateo Videk (Krunek, Mario Brezovec), Milica Manojlović (Dr. Perković, Pujto), Nikola Ljutić/Leon Bujanović (Mali Matija). Scenograf je Stefano Katunar, kostimografkinja Doris Kristić, suradnica za scenski pokret Petra Hrašćanec, oblikovatelj svjetla Aleksandar Čavlek te zvuka Miroslav Piškulić.

Skladatelj Stanko Kovačić bio je predstava za sebe odnosno „one man show“ koji je na nekoliko instrumenata stvorio više nego izvrsnu zvučnu kulisu i tonski pratio glumce u korak. Predstavu je međimurskim melosom obogatila i Mia Biondić (Dina). Lokrumska pozornica bila je pomalo megalomanska, ali glumci su se dobro snašli.

Šteta što Novak svom međimurskom selu odnosno imanju nije dao ime. Možda bi tada ova predstava mogla dobiti brojne zaslužene nagrade, nagradu za najbolji međimurski agroturizam, za promicanje seoskog života, a svakako zaslužuje i nagradu Turističke zajednice Međimurske županije za promociju Međimurja. „Črna mati zemla“ ima mnoštvo partikularnih kvaliteta, mnogo toga se daje izvući iz te predstave, ali previše toga odnijela je Mura u drugi svijet.

Razgovor o Črnoj mati zemli

Uoči izvedbe predstave „Črna mati zemla“ u režiji Dore Ruždjak Podolski i produkciji Zagrebačkog kazališta mladih, u palači u Ulici Braće Andrijića 15. srpnja održan je razgovor o romanu i njegovoj kazališnoj adaptaciji. Ulogu moderatora preuzeo je pomoćnik za dramski program Saša Božić, a sudjelovali su autor romana „Črna mati zemla“ Kristian Novak te autor dramatičacije Tomislav Zajec. Božić je naglasio kako je „Črna mati zemla“ postala kulturni fenomen u Hrvatskoj podsjetivši kako je komad osvojio 11 značajnih nagrada, a da je sam roman preveden na nekoliko jezika. Zajec je otkrio kako se predstava tj. ideja o predstavi „rodila u srcu i glavi Dore Ruždjak Podolski“. U razdoblju „preobrazbe“ romana u predstavu, vladala je pozitivna atmosfera i razumijevanje od autora. Novak je pak kazao kako je tek deset dana prije same premijere vidio predstavu te se oduševio. Osvrnuo se i na Međimurje koje, prema njegovim riječima, čini „srce“ ovog proznog teksta. Kako predstava odiše Međimurjem tako se može čuti i međimurski dijalekt, a susret ove međimurske priče s dubrovačkim Lokrumom nazvao je „sudarom“ u pozitivnom smislu. Mnogi su mu komentirali kako im se više sviđa predstava nego roman, ali predstava je, bez sumnje, pomogla popularizaciji romana.

Saša Božić, Tomislav Zajec i Kristian Novak

Lokrumska pozornica bila je ogromna